

TEKNIIKAN HISTORIAN OPETUSTA MEILLÄ JA MUUALLA

Lopputulokset oli sellainen kuin ounastelttiin: Torus jäi ilman jatkorahoitusta. Tämän seurauksena tieteiden ja teknologian historian valtakunnallinen Torus-verkosto lopetti toimintansa viime vuoteen. Seitsemän vuoden työn tulokset ajettiin alas, koska taloudellisia resursseja verkoston ylläpitämiseen ei enää ollut.

Torus mahdollisti tieteen ja tekniikan historian opiskelun Suomessa poikkeuksellisella tavalla. Kymmenen eri korkeakoulun opiskelijoilla oli mahdollisuus suorittaa yksittäisiä kursseja tai kokonainen arvosana tieteen ja tekniikan historiasta. Enää tätä vaihtoehtoa ei ole, ja alan opetus on jälleen yksittäisten yliopistojen ja ainelaitosten tarjonnan varassa – eikä tuo tarjonta ole ylenpalttista. Vilkaisu historianlaitosten opetusohjelmiin paljastaa, että tänä keväänä tieteen ja tekniikan historiaa opetetaan ainoastaan yksittäisillä kursseilla.

Allekirjoittaneella oli mahdollisuus vierailulla amerikkalaisen Massachusetts Institute of Technologyn tieteen ja teknologian tutkimuksen laitoksella kuluvan vuoden alussa. Keskusteluissa laitoksella työskentelevien kanssa tuli selvästi esiin, että kiinnostus alan opetukseen ja tutkimukseen on kasvussa. Opetuksessa ensisijainen tulevaisuuden tavoite oli, että perusopiskelijat voisivat suorittaa koko tutkinnon tieteen ja teknologian tutkimuksessa.

Suomen tilanne on yhdeltä osin vastaava MIT:n kanssa: mikään ei viittaa siihen, että kiinnostus tieteen ja teknologian tutkimukseen olisi vähentynyt, ja Toruksenkin kursseille olisi ollut edelleen kysyntää opiskelijoiden keskuudessa. Käytännön toiminta on täällä kuitenkin hyvin erilaista: hyvään vauhtiin päässyt opetusohjelma, joka viime

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
”Toi A oli ihan oma maailmansa, hyvässä ja pahassa”: Hanasaari A -voimalaitoksen vaiheet ja sen työntekijät 1957–2007 Maija Kärki	5
Margarin från Hangö Yngve Malmén	24
Tutkimus ja opetus	
Torus in memoriam: Tieteen ja teknologian historian verkosto 2000–2007 (Kimmo Antila ja Timo Luosujärvi)	40
Tieteen ja teknologian opetus ja tutkimus MIT:ssä (Sampsä Kaataja)	44
Arvostelut	
Teknis-analyttinen näkökulma konservointitieteeseen (Päivi Kyllönen-Kunnas)	47
Värikäs vallankumous (Tuija Mikkonen)	49
Tekniikan Historian Seura 80 vuotta	52
THS ry: Kevätkokouskutsu	53
Uutiset	55
Abstracts	58

vuosina oleellisesti monipuolista historianlaitosten opetustarjontaa, jouduttiin lopettamaan.

Nyt kysymys kuuluukin, kuinka kauan taas menee, ennen kuin opiskelijat pystyvät Suomessa paneutumaan tieteen ja tekniikan historiaan siinä laajuudessa, missä Torus sitä tarjosi?

Toruksen päättyneestä toiminnasta ja MIT:n tieteen ja teknologian tutkimuksen nykytilasta voi lukea enemmän tämän lehden sivuilta. Torus-verkostossa pidempää työskennelleet Kimmo Antila ja Timo Luosujärvi kirjoittavat siitä, mitä verkostossa saatiin aikaan ja ketkä sen toimintaan osallistuivat. MIT:ta koskevassa jutussa tuodaan esiin muun muassa se, millaista tutkimusta tässä yhdessä maailman arvostetuimmista yliopistoista tehdään tieteen ja teknologian tutkimuksessa.

Ennen näitä ajankohtaisia teemoja lehdessä sukelletaan kuitenkin tekniikan historiaan. Maija Kärki avaa vuoden 2008 paneutumalla Hanasaari A -voimalaitoksen 50-vuotiseen historiaan. Tuossa ajassa Hanasaaren voimalaitos muuttui helsinkiläisten energianlähteestä kulttuuriteollisuuden resurssiksi. Toisessa tutkimusartikkelissa Yngve Malmén jatkaa suomalaisen ravintorasvatuotannon historian tarkastelua. Nyt huomion saa margariiniteollisuuden varhaiset vaiheet Hangossa 1900-luvun ensivuosikymmeninä. Mielenkiintoista jutussa on muun muassa se, kuinka jo tuolloin kaupallista tekniikkaa syntyi yhteistyössä korkeakoulutieteenharjoittajien kanssa.

Sampsa Kaataja

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 31 e/ vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Kimmo Antila, kimmo.antila@uta.fi, tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2). Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä. Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse osoitteen tw.taitto@ths.fi. Normaali-postissa lähtettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 2/2008 25. huhtikuuta ja numeroon 3/2008 29. elokuuta. Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa. Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisu-oikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/ohjeet.htm>.